

Bilag 3

06-09-2013

Sagsnr.

2013-0163709

Dokumentnr.

2013-0163709-4

Sagsbehandler

Lone Madsen/Mette Mejdal

dal

Hvidbog 2 og sammenfattende redegørelse

Forslag til lokalplan og kommuneplantillæg med VVM-redegørelse og miljøvurdering for udbygning af Bispebjerg Hospital

September 2013

Indhold

Kapitel 1. Indledning.....	3
Kapitel 2. Sammenfattende vurdering	3
Kapitel 3. Beskrivelse af det fremlagte projekt	4
Kapitel 4. Resume af de indkomne høringssvar	4
Kapitel 5. Sammenfattende redegørelse.....	25

Kapitel 1. Indledning

Region Hovedstaden ønsker at udvide Bispebjerg Hospital til et nyt og moderne hospital. Hospitalet skal kunne rumme Psykiatrisk Center København og Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Bispebjerg samt en fusionering mellem Frederiksberg og Bispebjerg Hospitaler. Formålet er at etablere bedre fysiske rammer samt styrke og sikre bedre integration mellem hospitalets fagspecialer. Endvidere skal der etableres en ny fælles akutmodtagelse med tilstedeværelse af flere fagspecialer allerede ved modtagelsen. Der er udarbejdet en helhedsplan for området og på den baggrund udarbejdet et forslag til lokalplan og forslag til kommuneplantillæg og en VVM-redegørelse og miljøvurdering. Planforslag og miljøvurderinger blev godkendt af Borgerrepræsentationen d. 23. maj 2013 med henblik på offentliggørelse. Planforslagene har været i høring fra den 31. maj til den 28. august 2013, og der er modtaget 21 henvendelser.

Den videre proces

Når Borgerrepræsentationen har vedtaget lokalplanen og kommuneplantillægget med VVM-redegørelse og miljøvurdering, bekendtgør forvaltningerne planerne i henhold til reglerne i planloven. Herefter kan Københavns Kommune udstede de nødvendige tilladelser, således at Bispebjerg Hospital kan igangsætte udbygningen af hospitalet.

Kapitel 2. Sammenfattende vurdering

Det vurderes, at forslaget til lokalplan og forslag til kommuneplantillæg for Bispebjerg Hospital kan vedtages uden, at der vil være væsentlige uacceptable virkninger på det omgivende miljø. Bemærkninger til planforslagene har ikke givet anledning til væsentlige ændringer af projektet. De indkomne bemærkninger har dog givet anledning til en række mindre ændringer af lokalplanforslaget. Ændringerne fremgår også af kapitel 4.

Der er efter aftale med Københavns Stift udarbejdet et særligt afsnit om nybyggeriets virkning på Grundtvigs Kirke, der foreslås tilføjet lokalplanens redegørelse. Redegørelsen giver ikke anledning til ændringer af projektet. Endvidere foreslås lokalplanens redegørelse præciseret med oplysning om spildevandsplanen.

Lokalplanen foreslås ændret som følge af bemærkninger fra Region Hovedstaden, således at en bygningsdybde på op til 19 m på maksimalt 75 % af den samlede bygnings længde er mulig, og sådan at gavle/ender maksimalt må have en bygningsdybde på 15 m. De foreslåede ændringer vurderes ikke at have en karakter, der forudsætter en supplerende høring, fordi der alene er tale om mindre ændringer af bebyggelsens udformning, der er foranlediget af hospitalets ønsker til indretning af bebyggelsen.

Kapitel 3. Beskrivelse af det fremlagte projekt

Bispebjerg Hospital gennemførte i 2011/12 en helhedsplan-konkurrence, som danner grundlag for udviklingen af hospitalet. Hovedidéen med vinderprojektet er overordnet at kombinere det fredeede historiske hospital med Martin Nyrops pavilloner fra 1913 og de anlagte haveanlæg med et moderne hospitalsbyggeri med nybyggeri og renovering af både de somatiske og psykiatriske dele.

Såvel det somatiske som det psykiatriske byggeri udføres i en etapevis udbygning over fire faser i perioden 2014-2025 i takt med nedrivninger og overflytning af funktioner fra Frederiksberg Hospital. Hospitalet vil, når udbygningen er gennemført, få mulighed for at modtage dobbelt så mange ambulante patienter som i dag.

Adgangen til det somatiske hospital for patienter og besøgende vil ske fra Bispebjerg Bakke. Ambulance- og varetilkørsel skal ske fra Tuborgvej ad Vestre Længdevej, hvorfra der også vil være adgang til et nyt parkeringshus. Adgang til psykiatrien sker fra Tuborgvej, dog vil der fortsat være adgang til Børne- og Ungdomspsykiatrien via Bispebjerg Bakke. Antallet af parkeringspladser vil ved udbygningen blive ca. fordoblet.

Kapitel 4. Resume af de indkomne høringssvar

Der er modtaget 21 henvendelser i høringsperioden, jf. bilag 5a-c.

Synspunkter i henvendelserne er sammenfattet under følgende temaer:

- Parkering
- Bebyggelsens omfang og placering
- Trafik, herunder støj og luftkvalitet
- Kollektiv transport
- Bevaringsværdige træer og grønne områder
- Flagermus
- Boldbanen
- Gener i anlægsfasen
- Regnvandsafledning
- Detailhandel
- Ejendomsværdi
- Tekniske anlæg
- Andet
- Skema over ændringer i lokalplanen

Parkering

I alt fem indsigere har bemærkninger vedr. dette tema med følgende synspunkter:

- *Christian Foldager* mener, at det er et problem for beboerne at finde parkeringspladser. Christian Foldager kritiserer, at konklusionerne er baseret på den såkaldte foranalyse, som han mener, er mangelfuld, hvilket fører til, at det fremtidige parkeringsbehov ikke er retvisende og er undervurderet. Christian Foldager kritiserer også, at det anvendte datamateriale kun baserer sig på en dag. Han ønsker, at der foretages parkeringsrestriktioner i området og at der udarbejdes en mere grundig og omfattende analyse af det fremtidige behov.
- *Syv beboere på Charlotte Muncks Vej* er bekymrede for, hvor de skal parkere efter at parkeringshuset er etableret, da de i dag benytter parkeringspladsen på hospitalsområdet i aften- og nat-timerne.
- *Bispebjerg Lokaludvalg* peger på vigtigheden af, at der er tilstrækkelig med p-pladser til ansatte, patienter og pårørende og mener, at det angivne antal er fornuftigt.
- *Britt Marie Østman* spørger til, hvad der skal ske med parkeringspladserne på Tuborgvej og til hvor de minibusser og taxer, som i dag holder foran hovedporten skal holde, når der etableres cykelsti. Britt Marie Østman mener også, at der kommer til at mangle p-pladser foran institutionerne og at der, mens p-huset i den nordvestlige del opføres, kommer til at mangle p-pladser, som vil øge parkeringspresset på Bispebjerg Bakke.
- *Niels Møller Petersen* mener, at parkeringsforholdene udenfor hospitalet i dagtimerne er kaotiske, så beboerne ikke kan parkere på Bispebjergvej og Bispebjerg Bakke, og Niels Møller Petersen mener ikke, at det vil hjælpe med flere parkeringspladser på hospitalet.

Forvaltningernes bemærkninger:

Via Trafiks foranalyse af Bispebjerg og Frederiksberg Hospitalers nuværende parkeringsbehov er ganske rigtigt en foranalyse. Forvaltningen er enig med borgeren i, at analysen ikke alene kan ligge til grund for den fremtidige udvikling af Bispebjerg Hospital. Dertil er materialet ikke fyldestgørende. Derfor har lokalplanarbejdet og VVM-redegørelsen taget udgangspunkt i en række trafiknotater udarbejdet af Rambøll (div. notater fra Rambøll – oktober 2012 – februar 2013 – der henvises til disse notater i VVM-redegørelsens referenceliste). Det er disse, der ligger til grund for parkeringsnormen for det fremtidige Bispebjerg Hospital, hvor der ved en fuld udbygning vil være mulighed for at etablere 1.800 p-pladser på matriklen under ét, heraf max 40 % på terræn. Eksisterende lovlig parkering vil først blive ændret, når Bispebjerg Hospital ønsker at bygge nyt / ændre på eksisterende forhold. Der er i beregningerne taget udgangspunkt i antallet af ansatte, besøgende, patienter, varetransporter mv. samt antal kvadratmetre på det nye hospital. P-normerne svarer ved en fuld udbygning

af helhedsplanen med 1.800 p-pladser til ca. 1 p-plads per 130 m² etageareal, hvilket vurderes fuldt tilstrækkeligt og sammenligneligt med andre hospitaler med samme funktion.

Lokalplanen giver mulighed for etablering af min. 1.080 p-pladser i konstruktion ved en fuld udbygning (p-hus eller p-kælder). Dette forventes indfriet ved etablering af to p-huse; et stort i det nordvestlige hjørne (byggeområde 1), et mindre i det sydvestlige hjørne (byggeområde 4) samt to p-kældre; en stor under den kommende forplads til det somatiske hospital (sydlige del af byggeområde 2) og en mindre i Psykiatriske Kvarter (byggeområde 3).

Taxa og minibusser forventes at få afsætningsplads på den nye forplads inde på hospitalets matrikel.

Bispebjerg Hospital har oplyst til forvaltningen, at man er fuldt opmærksomme på parkeringsproblematikken i forhold til de nærmeste naboer, og planlægger derfor at bygge et nyt p-hus til at dække eget behov i første fase. I byggeperioden kan der opstå behov for midlertidige erstatningspladser. Placering af midlertidig erstatningsparkering er, så vidt vides, endnu ikke endeligt fastlagt, men kunne f.eks. placeres i byggefelt 4 indtil der skal bygges hér. Kommunen er bevidst om problematikken, og vil løbende, i takt med at hospitalet udbygges, i byggesagsbehandlingen stille krav om parkering på egen grund, således at parkeringsbehovet fra hospitalet ansatte og brugere i takt med udbygningen i større og større udstrækning løses på hospitalets matrikel.

Bebyggelsens omfang og placering

I alt 13 indsigere har bemærkninger vedrørende dette tema med følgende synspunkter:

Bemærkninger vedrørende byggeområde 1 og 4:

- *Bispebjerg Lokaludvalg* skriver, at højden på parkeringshuset på Tuborgvej (byggeområde 1) har givet anledning til bekymring, og ser det som en vigtig opgave, at parkeringshuset ikke bliver for bastant, men gerne luftigt med grønne integrerede løsninger. De vedlægger en skitse til inspiration.
- *Erling Hagemann* gør indsigelse mod højden (byggeområde 1) tæt på beboelse.
- *Andelsboligforeningen Frk. Munck* påpeger, at man fraviger den grønne kile, der går langs Charlotte Muncks Vej ved at bygge helt op til skel (byggeområde 1).
- *Anna Hansen* foreslår at grave parkeringshusene ned i jorden eller at opstille en arkitektkonkurrence.
- *Christian Foldager* foreslår at lave et underjordisk parkeringshus under de grønne arealer ved hovedindgangen.

- *7 beboere på Charlotte Muncks Vej* skriver (vedr. byggeområde 1), at de mister udsigt til grønne områder, og i stedet får udsigt til høje, grå bygninger. De gør også indsigelse mod at lægge høje bygninger tæt på beboelse, især hvor Charlotte Muncks Vej ender ud mod Tuborgvej, i stedet for at grave parkeringen ned.
- *Inger Mulvad* gør også indsigelse mod et højt parkeringshus placeret op af beboelse.
- *AB Kastanjebos* bestyrelse er også bekymrede vedrørende bebyggelse i byggeområde 1. De er bekymrede for højden, at den fælles grønne hæk skal fældes, at der kan bygges i skel samt placeringen ca. 10 m fra hjørnet af Kastanjebos bygning. De er endvidere bekymrede for skygge over beboelsen og de grønne arealer. De foreslår at grave bygningen delvist ned samt foreslår, at facader og tag beplantes for at få bygningen til at virke usynlig.
- *Kresten Skyt Pedersen* er også bekymret for størrelsen og højden af bebyggelse i byggeområde 1 samt placeringen tæt på beboelse. Byggeriet vil være ca. 30 m fra deres lejlighed, og give udsigt til to kæmpe bygninger højere end beboelsen. Han foreslår, at graduere højden, således højden er mindre op til f.eks. 75 m fra nærmeste nabo. Han foreslår grøn beplantning foran bygningerne og træer, der på sigt når op i 15-20 m højde samt grønne facader.
- *Britt-Marie Østman* skriver, at de to p-huse (byggeområde 1 og 4) og logistikcenter (byggeområde 1) vil både skygge og tage udsyn fra beboelserne. Hun foreslår, at flytte p-husenes facader længere ind på hospitalets grund samt delvist at nedgrave p-husene. Endvidere skriver hun, at facaden mod Tuborgvej er for høj og massiv. Hun foreslår, at maksimum højde svarer til højde på nabohuset med tilsvarende tagskråning.
- *Ulla Gantzel Frederiksen* har forståelse for, at man er nødt til at medtænke parkering, men savner æstetikken. Hun skriver, at man i byggeområde 4 vil placere en kæmpe betonklods af grimme karakter lige op ad en børneinstitution og beboelse. Bilister som parkerer på taget vil kunne glo ned i de lejligheder, der ligger udenfor hospitalet. Visuelt vil man ødelægge oplevelsen af at færdes i det historiske miljø. Hun foreslår, at lave parkering under jorden.

Bemærkninger vedr. byggeområde 2

- *Region Hovedstaden* ønsker, for at opnå muligheden for en optimal klinisk indretning efter internationale standarder, at lokalplanen ændres til, at længebygningerne kan være op til 19 m på op til 75 % af den samlede bygnings længde (mod nu mulighed for bygningsdybde op til 19 m på op til 50 % af facadestrækningerne). Dette anses for et absolut minimum for at give en nødvendig og tilfredsstillende rummelighed og fleksibilitet.

- *Britt-Marie Østman* skriver, at de 6 evt. 7 høje bygninger på op til 30 m (længebygninger) vil ændre hospitalsområdet markant, hvor der i dag er luft, lys og sol. Bygningerne bliver højere end den nuværende højeste bygning på 7-8 etager (Lersøkomplekset). De bliver dominerende og giver en massiv profil, specielt da de er placeret højere i terrænet end den nuværende højeste bygning. Bygningerne bør begrænses mest muligt til en maksimal højde som den højeste nuværende bygning. På skyggediagrammerne er der massive skygger i marts, og det må være endnu mere udtalt i december.
- *Ulla Gantzel Frederiksen* er chokeret over, at man vil bygge på op til 30 m, og henviser til Rundetårn på 34,6 m. Hun beder om, at dette ændres til en højde, der svarer til højest den nuværende bygning i Lersøkomplekset, som er rigelig høj. Hun mener, at man vil mase funktioner ind i et område, der ikke kan rumme det.

Øvrige bemærkninger

- *Københavns Stift* savner beskrivelse af hospitalets virkning i nærmiljøet, og opfordrer til, at Københavns Kommune udarbejder et særligt afsnit i lokalplanen, der efterviser nybyggeriets virkning på kirken. Stiftsøvrigheden skriver i en efterfølgende henvendelse, at de af Københavns Kommune har modtaget et sådant særligt afsnit, og stiftsøvrigheden har på dette grundlag ikke yderligere bemærkninger.
- *Britt-Marie Østman* skriver, at der i dag er kig ned af Vestre Længdevej mod Grundtvigskirken. Kigget til Grundtvigs Kirken vil nok forsvinde med de høje længebygninger på den ene side og det 24 m høje p-hus på den anden side. Det samme vil nok være tilfældet for Charlotte Muncks Vej.
- *Ulla Gantzel Frederiksen* har bemærkninger til billedet nederst side 9 bl.a. med børn, der leger, som hun mener, er provokerende, da det er et hospital og ikke en park, ligesom hun finder baggrunden med det nye byggeri utydelig. Til slut bemærker hun, at man kunne have valgt at lægge psykiatrien på Frederiksberg.

Forvaltningernes bemærkninger:

I lokalplanen er bebyggelsernes omfang og placering fastlagt med udgangspunkt i helhedsplanen i en samlet afvejning af planmæssige hensyn til bl.a. funktioner, omgivelser og bevaringshensyn. En stor del af Bispebjerg Hospital er fredet, herunder haveanlæg og alléer. Dette sætter begrænsninger for, hvor det er muligt at bygge og medfører en forholdsmæssig stor koncentration af nybyggeri i områdets nordlige dele, hvorved de fredede anlæg og væsentligste grønne friarealer helt friholdes for nybyggeri. Derved bevares Bispebjerg Hospitals unikke

egenart og grønne karakter samtidig med at udviklingen af et hospital med et nødvendigt volumen til tidssvarende hospitalsdrift er mulig.

Muligheden for at bygge i op til 30 m er begrænset til længebygningerne i byggeområde 2. Længebygninger er en i området kendt bygningstype, og ved at placere længebygningerne lidt tilbagetrukket på matriklen i forlængelse af det fredede anlæg er det forvaltningernes vurdering, at der opnås en hensigtsmæssig indpasning i forhold til såvel Bispebjerg Hospitals eksisterende struktur som den eksisterende bymæssige kontekst langs Tuborgvej.

Parkering og logistikfunktionen i byggeområde 1 skal servicere de nye somatiske og psykiatriske funktioner primært i den nordlige del. Varer skal fremover indleveres og fordeles herfra bl.a. via underjordiske gange, og parkeringshuset skal sikre den nødvendige parkeringsdækning i området. Behovet for disse servicefunktioner sammenholdt med de placeringsmæssige begrænsninger, der er på hospitalet bl.a. med fredninger og øvrige funktioner, betyder, at denne placering er optimal for disse servicefunktioner. Der planlægges parkeringskældre to steder på hospitalet ud over terrænparkering og de to parkeringshuse, hvilket af forvaltningerne vurderes som en hensigtsmæssig kombination til løsning af parkeringsbehovet. Nedgravning af yderligere parkering ligger ikke indenfor hospitalsbyggeriets økonomiske rammer.

Det er korrekt, at placering af et bygningsvolumen i byggeområde 1 betyder, at karakteren af strækningen langs Charlotte Muncks Vej og udsynet fra nabobebyggelserne langs Charlotte Muncks Vej vil ændres. I dag støder parkering og beplantning op til vejen. Fremover vil vejen være flankeret af et bygningsvolumen placeret bag ved den eksisterende hæk og trukket tilbage med op til 10 m fra skel. Bygningshøjden i byggeområde 1 er fastlagt til henholdsvis maksimalt 24 m og maksimalt 10-20 m. I byggeområde 4 er bygningshøjden begrænset til 20 m, og denne bygning ligger trukket ca. 12 m tilbage på området. I lokalplanen er der bl.a. krav om, at facaderne skal være af høj kvalitet og detaljeringsgrad, og at der skal sikres en kobling til de omgivende bebyggelser, herunder de fredede bygninger 10 og 11. Mod Charlotte Muncks vej skal facaden være oplevelsesrig og varieret samt udformes med begrønning eller anden form for facadebehandling, der sikrer sammenhængen med det grønne.

Nabobebyggelserne tættest på byggeområde 1 ligger placeret sydvest for i en skrå vinkel væk fra og med gavlen vendt mod hospitalet. Skygestudierne viser, at skygger tidligt om morgenen ved jævndøgn og sommarsolhverv i meget begrænset omfang vil berøre kanten af nabejendommen. På øvrige tidspunkter vil skygger berøre vejarealer og hospitalets eget område. Det er forvaltningernes vurdering, at der med bestemmelserne for omfang og placering samt ydre udformning samlet set er sikret en god indpasning i forhold til omgivelserne samtidig med, at servicefunktionerne til hospitalet muliggøres.

I byggeområde 2 muliggør lokalplanforslaget udbygninger til en bygningsdybde på maksimalt 19 m på maksimalt 50 % af den enkelte længes facadestrækning. Forvaltningerne vurderer, at ønsket om at ændre lokalplanen til, at længebygningerne kan have en bygningsdybde på op til 19 m på op til 75 % af bygningens samlede længde, kan imødekommes, såfremt det sikres, at gavlene på længebygningerne maksimalt fremstår med en bygningsdybde på 15 m af hensyn til at sikre længernes slanke motiv. I konsekvens heraf foreslås lokalplanens bestemmelser vedrørende basens omfang justeret af hensyn til, at basen i sammenhæng med længebygningerne understøtter lamelstrukturen. Der foreslås således fastsat en minimumslængde på basens "lameller" mellem længebygningerne på minimum 25 m samt en minimumsbredde på 90 m på den centrale del af basen. Ændringsforslagene til lokalplanens bestemmelser fremgår af skemaet til sidst i kapitel 4 samt det til indstillingen vedlagte bilag 8, hvor tegning nr. 5.2 er justeret med angivelse af en minimumsbredde på basens centrale del.

Vedrørende nybyggeriets virkning på Grundtvigs Kirken er der på foranledning af Københavns Stifts høringssvar udarbejdet et særligt afsnit, der foreslås tilføjet lokalplanens redegørelse. Afsnittet er vedlagt indstillingen, bilag 7. Københavns Stift har, jf. deres høringssvar, accepteret indholdet af afsnittet, der bl.a. redegør for udsynet til kirken set fra Vestre Længdevej og set fra hospitalets nordport før og efter ny bebyggelse.

Trafik, herunder støj og luftkvalitet

I alt ni indsigere har bemærkninger vedrørende dette tema med følgende synspunkter:

- *Andelsforeningen Frk. Munck* mener, at der mangler/er meget lempelige restriktioner på trafikstøj.
- *Syv beboere på Charlotte Muncks Vej* er bekymrede for hvordan de i fremtiden vil kunne komme ud på Tuborgvej fra Charlotte Muncks Vej i myldretiden. Beboerne er endvidere bekymrede for, hvilken form for støj, der vil komme fra parkeringshuset og logistikcentret, fra øget trafik til parkeringshuset, flere udrykningskøretøjer og tung trafik med varer til hospitalet
- *Bispebjerg Lokaludvalg* hilser forslag om cykelstier og fortove internt på hospitalet velkomment. Lokaludvalget ønsker, at der på Østre Længdevej prioriteres én primær cykelsti. Der er vedlagt forslag til cykelparkering. Det bør være muligt at køre gennem hospitalet hele døgnet. Cykelstien bør føres udenom den fredede nordre port som i dag. Cykeltrafik og biltrafik bør adskilles. Et cykelstiforløb kan have forbindelse til kommende cykelbro over Lyngbyvejen og cykelunderføring til Nørrebro samt tilknytning til et fremtidigt cykelpendlernet. Det anbefa-

les at tage kontakt til Københavns Kommunes Cykelstisekretariat samt lokaludvalget.

Bispebjerg Lokaludvalg mener ikke, at cykelstier og svingbaner i krydset Tagensvej/Bispebjerg Bakke er tilstrækkeligt til at sikre ordentlige trafikforhold på Bispebjerg Bakke i myldretiden og anbefaler, at der laves gode overgange på tværs af vejen, eventuelt med bump ved fodgængerovergang og cykelovergang, og at der udformes fornuftige afleveringspladser udfor daginstitutionerne (kiss and ride).

- *Kresten Skyt Pedersen* spørger til, om der gøres tiltag til at reducere støjbelastningen på Tuborgvej og Tagensvej som følge af den stigende trafik. Kresten Skyt Pedersen stiller også spørgsmålstegn ved, om ikke den fremtidige kørsel til og fra parkeringshus og logistikhus samt skadestue vil skabe øget støj.
- *Britt Marie Østman* mener, at cykelstierne på Bispebjerg Bakke bør føres forbi Østre Længdevej for at undgå farlige situationer. Britt Marie Østman mener, at cykeltrafik på tværs af vejen bør medtænkes i planlægningen. Britt Marie Østman mener også, at cykler blandet med biler i den ene retning i loopet ikke er hensigtsmæssigt, hvis bilerne på grund af den nye trafikstruktur sætter farten op. Britt-Marie Østman skriver endvidere, at en omlægning og forbedring af det sydlige fortov på Bispebjerg Bakke er påkrævet, og at kun en del af fortovet bliver saltet.
- *Niels Møller Petersen* ønsker svar på, hvordan der skabes ordnede forhold på Tuborgvej overfor Bispebjergvej.
- *DN* mener, at der skal redegøres for, hvad hospitalets bidrag til klimabelastningen er set i relation til overholdelse af luftkvalitetsdirektivet.
- *Ulla Gantzel Frederiksen* spørger, om tallet på 8050 ture på Bispebjerg Bakke både dækker ind- og udture og til, hvordan trafikbilledet ser ud i myldretiden mellem kl. 7-9 og 15-16. Ulla Gantzel Frederiksen forudser køer i hele området og ødelæggelse af et rart kvarter. Ulla Gantzel Frederiksen mener, at det samme gælder for støj fra trafikken - det er spidsbelastningstimerne, der er interessante for beboerne. Ulla Gantzel Frederiksen mener, at støj og forurening vil nå et uacceptabelt niveau, og at ind- og udkørsel bør ske fra Tuborgvej.
- *TK Ungdomsgård, bestyrelser*, ønsker mulighederne for etablering af lysregulering ved indkørsel/udkørsel ved Tuborgvej til/fra TK's Ungdomsgård og/eller etablering af dobbeltrettet cykelsti fra TK's Ungdomsgård til venstre og højre mod henholdsvis Bispebjergvej og Lersø Park Allé (evt. til fodgængertunnel) undersøgt.

Forvaltningernes bemærkninger:

Afviklingen af biltrafik på hospitalets matrikel skal afvikles med lav hastighed (20-30 km/t). Af hensyn til ambulance- og sygetransporter

vil det være svært at arbejde med traditionelle bump på de primære ambulanceveje. Både forvaltning og Bispebjerg Hospital er opmærksomme på udfordringen i at få afviklet patient- og besøgstrafik mv. fornuftigt og sikkert. Den fremtidige løsning vil blive et markant løft ift. dagens situation – især for bløde trafikanter - med en klarere trafikstruktur og mindre cirkulerende trafik.

Adgangen fra Charlotte Muncks Vej til Tuborgvej vil sandsynligvis blive neddrolet, således det ikke vil være muligt at køre på tværs af Tuborgvej mod vest (venstresving fra Charlotte Muncks Vej). Det vil være den sandsynlige trafiksikkerhedsmæssige konsekvens af etablering af signalanlægget ved Vestre Længdevej (dog med det forbehold, at signalanlægget endnu ikke er detailprojekteret). Der vil fortsat være mulighed for at svinge ud mod øst (højresving) og ind fra Tuborgvej mod syd (højresving).

Den forbedrede cykelmulighed på tværs af Bispebjerg Hospital er udarbejdet i samarbejde med hospitalet. Den angivne løsning med cykling og biltrafik i samme retning, samt modstrømscykling på cykelsti er en konsekvens af fredningen af alléerne. Skal der laves dedikeret cykelforbindelse af højere kvalitet kræver det mere plads. Pga. fredningen af alléerne er der ikke fysisk plads til at etablere bedre cykelforhold, og både kommunen og hospitalet har fra start af ønsket en løsning, der respekterer fredningen af alléerne. Cykler vil dog kunne benytte Bispebjerg Hospital som genvej på cykelsti i begge retninger – ad Østre Længdevej mod syd og Vestre Længdevej mod nord (begge mod ensretningen for biler). Forvaltningen er enig med lokaludvalget i, at cykelforbindelserne med fornuft kan, og på sigt skal, kobles på det omkringliggende cykelstinet. Dog ligger etablering og forbedring af disse udenfor lokalplanens rammer og vil blive taget op i andre sammenhænge.

Trafikbilledet på Bispebjerg Bakke vil med den fulde udbygning af hospitalet skifte karakter. Derfor har hospitalet også indvilliget i, at betale for etablering af cykelsti på Bispebjerg Bakke samt tilpasning af signalanlægget ved Tagensvej. Den konkrete udformning af Bispebjerg Bakke – herunder fornuftige krydsningspunkter, hævede flader, afsætningspladser til institutionerne mv. – vil blive taget med i detailprojekteringen. Det er ikke afklaret endnu, om cykelstien føres helt hen til Østre Længdevej, men forvaltningen er opmærksom på ønsket.

De angivne trafiktal for Bispebjerg Bakke dækker hele døgnet og begge retninger. I spidstimen (den time i døgnet med mest trafik, der typisk vil være myldretiden) vil der blive afviklet ca. 10 % af turene henover døgnet – dvs. op til ca. 800 bilture i begge retninger ved en fuld udbygning af hospitalet. Rambøll har simuleret belastningen i krydset ved Tagensvej og eftervist, at trafikken godt kan afvikles med mindre justeringer af det eksisterende kryds ved Tagensvej.

Etablering af nyt signalanlæg til/fra TKs Ungdomsgård er ikke blevet undersøgt. Krydsningsforholdene på tværs af Tuborgvej ved TK Ungdomsgård ændres ikke med vedtagelse af denne lokalplan. Tuborgvej er i dag en stor barriere for krydsning for bløde trafikanter uden for de signalregulerede kryds og vil fortsat være det med vedtagelse af lokalplanen. Ideen om at etablere dobbeltrettet cykelsti fra ungdomsgården til nærmeste signalkrydsning vil forvaltningen vurdere i forbindelse med de mange andre cykelforbedringsprojekter rundt omkring i byen.

Drift og vedligehold af Bispebjerg Bakke er kommunens opgave, da Bispebjerg Bakke er offentlig vej indtil østporten ind mod hospitalet. Her er det kommunens ansvar at vedligeholde og glatførebekæmpe i nødvendigt omfang. Det sidste stykke af Bispebjerg Bakke nord herfor er privat fællesvej, hvor det er de tilstødende grundejeres opgave at vedligeholde, glatførebekæmpe mv. Bemærkningen gives videre til Center for Trafiks driftsafdeling, men man kan som borger altid henvende sig til forvaltningen, når der opleves lokale mangler – enten via "Giv et praj"-app'en, mail til forvaltningen (trafik@tmf.kk.dk), telefon 3366 3366 eller brev.

Den stigning i støjniveauet på Tagensvej og Tuborgvej, som er beregnet som følge af udbygningen er så beskeden, at der ikke af den grund iværksættes foranstaltninger til nedbringelse af støjen. Trafikken til og fra hospitalet fra Tuborgvej ad Vestre Længdevej vil stige med ca. 50 % ifølge trafikberegningerne, men da vejen ligger et stykke fra de nærmeste boliger, og der vil blive placeret en bygning mellem Vestre Længdevej og Charlotte Muncks Vej vurderes det ikke, at dette vil give anledning til væsentlige støjgener.

Forvaltningen mener, at der er redegjort fyldestgørende for emissioner fra trafikken (VVM-redegørelsen s. 47) og hospitalets påvirkning af luftkvalitet og klima (s. 56).

Kollektiv transport

I alt tre indsigere har bemærkninger vedrørende dette tema med følgende synspunkter:

- *Erling Hagemann* forstår ikke, at man bygger parkeringshus til de ansatte, når der er et veludviklet kollektivt trafiknet i København.
- *Lars Erik Barfred* skriver, at stationsnærhed må prioriteres ekstra højt for et hospital. I København har beboerne som hovedregel ikke bil, og derfor er kollektiv transport ekstra vigtigt. Hverken Emdrup Station eller Bispebjerg Station ligger stationsnært i forhold til de centrale komplekser på Bispebjerg. Han foreslår, at flytte Emdrup Station (mod syd), således man kan indrette hospitalet stationsnært. Dette vil skabe et bedre

passagergrundlag for s-togslinjen i forhold til at ligge ved tættere koncentration af arbejdspladser og boliger. Han argumenterer for, at en flytning af Bispebjerg Station ikke er relevant, hvorimod en flytning af Emdrup Station vil inkludere væsentligt mere etagebyggeri og arbejdspladser i oplandet end Emdrup Station gør i dag. Han gennemgår de områder og væsentlige arbejdspladser, der vil blive berørt ved en flytning, herunder sammenfald med Ryparken og Bispebjerg Stations oplande. Han foreslår, at Københavns Kommune indrømmer Region Hovedstaden en lavere p-norm end henholdsvis 1:130 m² og 1:200 m² som beskrevet i lokalplanforslaget, for at en flytning af stationen kan finansieres indenfor de nuværende rammer af byggeriet.

- *Niels Møller Petersen*, ønsker svar på forslaget om shuttlebusser mellem de omkringliggende stationer og hospitalet.

Forvaltningernes bemærkninger:

Københavns Kommune har ikke aktuelle planer om indkøb af shuttlebusser fra Emdrup og Bispebjerg stationer til hospitalet. Hospitalet kan frit indkøbe en shuttlebusservice, men forvaltningen har ikke kendskab til at et sådant ønske skulle være aktuelt. Kommunen vil hurtigt kunne tilpasse og opgradere den eksisterende busbetjening (herunder A-bus) omkring hospitalet og er også villige til at undersøge mulighederne for optimering af de nuværende stoppesteder. En sådan tilpasning forventes at ske løbende i takt med behovet opstår.

Etablering af et nyt p-hus til hospitalet ligger inden for kommuneplanelens rammer, og den angivne p-norm for hospitalet (max 1800 p-pladser i området under ét, og max 40 % på terræn mm) bunder i en helhedsvurdering for hospitalets fremtidige behov – herunder grundprincippet, at parkering til eget brug løses på egen grund (se også afsnit A. Parkering).

Flytning af Emdrup station tættere på Bispebjerg Hospital kan trafikalt set være en god idé – og på sigt give mulighed for nye stationsnære udbygningsarealer øst for hospitalet og den nye station. Omkostningen til en flytning vil, med udgangspunkt i erfaringer i forbindelse med flytningen af Enghave station tættere på Carlsberg-byen, udgøre et betydeligt trecifret millionbeløb, som i givet fald skal afholdes af hospitalsprojektet. Forvaltningen har ikke kendskab til, at hospitalsprojektet har planer om flytning af Emdrup station.

Bevaringsværdige træer og grønne områder

I alt fire indsigere har bemærkninger vedrørende dette tema med følgende synspunkter:

- *Erling Hagemann* finder det uheldigt, at der fjernes mange bevaringsværdige træer og grønne områder i forbindelse med byggeriet.
- *Inger Mulvad* mener vedrørende byggeområde 1, at der tages for lidt hensyn til de bevaringsværdige træer, som er et af havens kendetegn.
- *Britt-Marie Østman* skriver, at de grønne områder i byggeområde 2 bliver meget begrænsede og peger på, at parken lige op ad Tuborgvej bliver en smal stribe på kun 11,5 m, som en nordlig bygning vil kaste skygge ind over. Denne park er ikke egnet til udeophold pga. støj fra Tuborgvej. Hun foreslår en bygning ud mod Tuborgvej og et bredere landskabsbånd syd for i sammenhæng med søen.
- *DN* værdsætter helhedsplanen, herunder den nye bebyggelsesstruktur, landskabsstruktur og sikringen af bevaringsværdige træer og beplantning. De opfordrer til, at de foreslåede byggeområder på tegning nr. 5 indskrænkes mest muligt sådan, at så mange som muligt af de bevaringsværdige træer på tegning nr. 4 kan bevares. Endvidere opfordres til at ændre lokalplanens afgrænsning til også at omfatte Bispebjerg Bakke og derved sikre træerne langs vejen som bevaringsværdige. Endelig foreslås, at forlænge og supplere de to nord-sydgående alléer.

Forvaltningernes bemærkninger:

I helhedsplanen er de planlagte bebyggelser planlagt som koncentrede bebyggelser i primært den nordlige og nordøstlige del, hvorved de fredede haver og en stor del af de grønne friarealer og bevaringsværdige træer er uberørte. Det er således forvaltningernes vurdering, at der med helhedsplanen er sikret en i forhold til de grønne arealer skånsom løsning, der bevarer Bispebjerg Hospitals grønne karakter samtidig med, at der kan etableres det nødvendige bygningsvolumen til den fremtidige hospitalsdrift.

Haven mod nord er en del af anlægget omkring den fredede sø, og sikrer en visuel grøn kant udadtil samt i forhold til funktionerne i den nordlige bygning.

En udvidelse af lokalplanens område til også at omfatte Bispebjerg Bakke ville i henhold til planloven medføre, at der skal gennemføres en helt ny lokalplanproces. Træerne langs Bispebjerg Bakke er omfattet af kommunens drift og er i kommunens egen registrering, registreret som træer, der skal bevares, og er som sådan beskyttet uden at være en del af lokalplanen.

Med helhedsplanen foreligger ikke en detaljeret beplantningsplan. Nye træer skal harmonere med hospitalsområdet eksisterende bevaringsværdige eller fredede friarealer, hvilket også omfatter alléerne, der er fredet.

Flagermus

I alt to indsigere har bemærkninger vedrørende dette tema med følgende synspunkter:

- *Andelsforeningen Frk. Munck* er bekymret for, om eventuelt berørte flagermuskolonier vil flytte ind hos dem.
- *Syv beboere på Charlotte Muncks Vej* har den samme bekymring - beboerne har tidligere haft flagermus og mener, at flagermusene kan lugte sig frem til gamle overvintringslokaliteter.

Forvaltningernes bemærkninger:

For at sikre at leveforholdene for de beskyttede flagermus ikke bliver forringet ved aktiviteterne på hospitalsområdet var det et krav, at der blev gennemført en registrering af flagermusforekomsterne i de aktuelle byggeområder. Denne registrering er nu gennemført og viser, at der kun fandtes ganske få flagermus på hospitalsområdet til trods for, at området med gamle træer og gamle bygninger ellers burde være velegnet som ynglelokalitet for mange af de flagermusarter, der er registeret i Københavnsområdet. Dette skyldes formentlig, at der ikke er gode fourageringsområder i nærheden. Der blev kun registeret brunflagermus, skimmelflagermus og dværgflagermus på hospitalsområdet. Da der ikke er fundet flagermus i bygningerne eller i de træer, som skal fældes, kan det på baggrund af registreringen konkluderes, at fældninger og nedrivninger ikke forventes at påvirke flagermusene. Derfor forventes det heller ikke, at flagermusene vil søge mod den omkringliggende beboelse.

Boldbanen

I alt tre indsigere har bemærkninger vedrørende dette tema med følgende synspunkter:

- *Bispebjerg Lokaludvalg* anbefaler vedrørende TKs Ungdomsklubs boldbane, at man finder et erstatningsareal til boldspil, eller at TK fortsat kan have et reduceret fodboldareal nær deres matrikel eller i relation til psykiatrien. Boldbanen bør også kunne anvendes af hospitalets personale.
- *TKs Ungdomsklub, bestyrelser*, fortæller om brugen af boldbanen gennem 35 år, betydningen af synlighed og nærhed til boldbanen samt det fremadrettede behov for at have et grønt område til boldspil mv. De har fået tilsagn af hospitalet til at brugsretten forlænges frem til og med 2015.

TK ønsker følgende muligheder undersøgt:

1. Boldbanen bibeholdes helt eller delvist. Eksempelvis ved at der findes økonomi til at bringe Væksthusets areal i spil.
2. Der undersøges muligheder i nærområdet, herunder hvilke aktiviteter, der er tænkt eller kan tænkes på hospitalsområdet, eller der anlægges en erstatningsboldbane ved Væksthuset.

3. Parkeringspladsen til bus i hjørnet ved TK's port bibeholdes.

TK peger afslutningsvis på det sundhedsmæssige aspekt ved fysisk udfoldelse for børn og unge.

- *Britt-Marie Østman* skriver, at det ikke fremgår, hvordan der tages hensyn til de unge brugere af boldbanen.

Forvaltningernes bemærkninger:

Teknik- og Miljøforvaltningen har sammen med Børne- og Ungdomsforvaltningen undersøgt alternativer til boldbanen indenfor og udenfor hospitalsområdet. Undersøgelserne viser, at der ikke er mulighed for at benytte arealer indenfor hospitalsområdet, men at der er muligheder udenfor hospitalsområdet. TK Ungdomsgård kan som alternativ til den hidtidige boldbane benytte enten Lundehusskolens areal ca. 500 m fra TK Ungdomsgård eller alternativt KFUMs anlæg ved Nøkkerosvej ca. 1 km væk, da disse begge ligger inden for det lokalområde, TK Ungdomsgård dækker og har sit optag fra.

Bispebjerg Hospital har oplyst, at hospitalet ikke har midler eller arealer til etablering af en fodboldbane andetsteds på hospitalets område.

Børne- og Ungdomsforvaltningen oplyser endvidere, at der ikke er planer om at nedlægge børneinstitutionen Væksthuset eller økonomi eller egnede arealer til en flytning.

Der henvises i øvrigt til bilag 4 til indstillingen om samme emne.

Gener i anlægsfasen

I alt tre insigere har bemærkninger vedrørende dette tema med følgende synspunkter:

- *Bispebjerg Lokaludvalg* peger på, at tung trafik i forbindelse med anlægsfasen set i sammenhæng med andre anlægsarbejder i byen belaster Bispebjerg Bydel og især beboerne ud til Tuborgvej. Lokaludvalget finder det betryggende, at der ikke skal arbejdes om natten.
- *Kresten Skyt Pedersen* mener ikke, at det fremgår af VVM-redegørelsen om der er taget højde for støj og bygningspåvirkning i forbindelse med byggeriet.

Forvaltningernes bemærkninger:

Store anlægsprojekter skaber uvilkårligt trafik, som påvirker omgivelserne, mens de står på. I VVM-redegørelsen er det beskrevet, at trafik fra metrocityringen forventes at ophøre i 2015. Der sker imidlertid løbende forskydninger af større anlægsarbejder som bl.a. metroen, og aktuelt er der en forsinkelse på metrocityringen, som betyder, at der fortsat må forventes lastbiltrafik i relation hertil på Tuborgvej ind i 2016. Københavns Kommune vil løbende vurdere trafikafviklingen i området med henblik på at sikre, at den foregår så glidende som muligt.

Støj og vibrationer som følge af anlægsarbejderne er beskrevet på 50-52 i VVM-redegørelsen

Regnvandsafledning

I alt tre indsigere har bemærkninger vedrørende dette tema med følgende synspunkter:

- *7 beboere fra Charlotte Muncks Vej* kritiserer, at der fjernes et stort grønt område med græs og træer, fordi det forebygger oversvømmelser og overbelastning af kloaknet, hvilket ifølge beboerne kan betyde oversvømmelser i kældergange.
- *Bispebjerg Lokaludvalg* ønsker, at LAR-løsninger (lokal afledning af regnvand) på hospitalet samtænkes med landskabelige forhold i Lersøparken og med den fremtidige Lersø og Lygteå. Lokaludvalget vedlægger en illustration af, hvordan det kan gøres. Lokaludvalget stiller sig til disposition med yderligere idéer.
- *Kresten Skyt Pedersen* har opfattelsen af, at der sker en grundvandsstigning som følge af lokal afledning af regnvand og er nervøs for om en 5-års hændelse kan medføre øget risiko for vand i kælderen.

Forvaltningernes bemærkninger:

For så vidt angår fjernelse af græs og grønne områder er det rigtigt, at grønne områder har en forebyggende effekt mod oversvømmelse. Effekten er imidlertid ikke særlig stor under skybrud, fordi regnvandet falder med så stor intensitet, at de grønne områder ikke kan nå at suges al regnvandet til sig.

I et tillæg til Københavns Kommunes Spildevandsplan, som forventes behandlet af Borgerrepræsentationen i november 2013 forventes det, at der vil blive stille krav til Bispebjerg Hospital om, at der skal separatkloakeres på området for at sikre, at regnvandet kan transporteres væk. Det betyder, at regnvandet vil blive opsamlet og transporteret til et punkt i skellet, formodentlig ved Bispebjerg Bakke, hvor forsynings-selskabet overtager ansvaret for regnvandet. Herfra er det hensigten, at regnvandet ledes over i og integreres i parken, inden det ledes til Lygte Å.

De tanker, som lokaludvalget præsenterer omkring LAR, er også nogle kommunen har været inde på. Afledningen af regnvand fra Bispebjerg Hospital indgår i den overordnede planlægning for håndtering af regnvand i området, og vil på et tidspunkt indgå i den naturlige vandbalance. Det er netop tanken, at regnvandet skal ledes til Lersøparken og der indgå i en form for vandelementer, inden det ledes videre til Lygte å.

Københavns Kommune er ved at undersøge, hvilken betydning det har for grundvandsstanden, hvis der i områder påbegyndes en intensiv nedsivning. Det er netop for at sikre, at der ikke opstår situationer

med risiko for vand i kældre, og give kommunen mulighed for at regulere nedsivningen. Hvis kortlægningen viser, at nedsivning af regnvand på Bispebjerg Hospital medfører en forhøjet grundvandsstand, der kan medføre en risiko for vand i kældre, vil der ikke blive givet tilladelse til nedsivning.

Detailhandel

I alt tre indsigere har bemærkninger vedrørende dette tema med følgende synspunkter.

- *7 beboere fra Charlotte Muncks Vej, er bekymrede for planerne om dagligvareindkøbsmuligheder på hospitalsområdet. Dette kan have betydning for deres lejemål til Dagli´Brugsen, hvis den må lukke pga. manglende omsætning med økonomisk tab til følge. De peger på, at der er adskillige store dagligvarebutikker i nærområdet, og at varelevering vil betyde tung trafik.*
- *AB Kastanjebo, peger også på risikoen for, at deres dagligvarebutik vil lukke ved detailbyggeri på hospitalsområdet. De foreslår i stedet en café eller kiosk.*
- *Britt-Marie Østman skriver også, at det ikke er hensigtsmæssigt med butikker, da eksisterende butikslokaler i området har stået tomme i lange perioder.*

Forvaltningernes bemærkninger:

Kommuneplantillægget giver mulighed for, at der kan ske en udvidelse af Bydelscenter Frederiksborgvej, der hidtil har omfattet de første ejendomme på Tuborgvej. Men det betyder ikke, at der kan etableres flere eller større butikker i bydelscenteret, end der kunne i forvejen, for den samlede ramme er ikke ændret. Der muliggøres altså ikke større samlet butiksudbud. Samtidig øges antallet af daglige brugere af området med såvel flere ansatte som flere ambulante patienter, så der vurderes at være grundlag for et butiksudbud som muliggjort i kommuneplantillægget og præciseret i lokalplanen. Kommuneplantillægget og lokalplanen er ikke til hinder for, at der kan placeres andre serviceerhverv end butik, f.eks. en café, ligesom det ikke er et krav i lokalplanen, at der skal være butik.

Planloven foreskriver, at butikker skal placeres i samlede centerområder. Derfor kan kommunen ikke planlægge for en butik over 200 m² andre steder end i direkte forlængelse af det eksisterende Bydelscenter Frederiksborgvej. Placeringen er trafikalt hensigtsmæssig, da varelevering mv. kan ske samme sted som anden transport til hospitalet og sikres med den nye lysregulering.

Ejendomsværdi

I alt to indsigere har bemærkninger vedrørende dette tema med følgende synspunkter:

- *AB Kastanjebo* skriver vedrørende bebyggelse i byggeområde 1, at med den nye bygning (i byggeområde 1) kan deres ejendom falde i værdi og gøre det sværere at sælge lejlighederne.
- *Kresten Skyt Pedersen* er ligeledes bekymret for ejendomsværdien i forbindelse med bebyggelse i byggeområde 1.

Forvaltningernes bemærkninger:

Lokalplanlægning er som udgangspunkt en erstatningsfri regulering af ejendomsforholdene i et område. Det er derfor kun i tilfælde af krænkelse af egentlige rettigheder, eller i helt særlige bebyggelsessituationer, at der vil kunne blive tale om erstatning, som følge af virkningerne af en lokalplan. Almindelige herlighedsværdier, som eksempelvis udsigt fra boligen, er ikke en rettighed, og den med lokalplanen muliggjorte bebyggelse i byggeområde 1 adskiller sig ikke ved omfang og placering væsentligt fra de omgivende bebyggelser. Der er derfor ikke grundlag for erstatning for et eventuelt værditab af lejligheder i nabobebyggelsen.

Tekniske anlæg

I alt tre indsigere har bemærkninger vedrørende dette tema med følgende synspunkter:

- *Andelsforeningen Frk. Munck* giver udtryk for bekymring for støjende installationer som ventilations- og køleanlæg på tag tæt ved beboelse.
- *Kresten Skyt Pedersen* har den samme bekymring.
- *DN* mener, at det i VVM-redegørelsen burde være beskrevet, hvordan håndtering af spildevand fra hospitalet kan leve op til de kommende vandmiljøkvalitetskriterier. *DN* peger på, at håndtering af spildevandet eventuelt kan kræve ændringer i forhold til planerne og mener, at der skal være en redegørelse for håndtering af spildevandet for at undgå udledning af urensset spildevand til kloak ved stærke regnskyl. *DN* peger på, at Danmark ikke lever op til EU's målsætninger om genanvendelse af affald, og at hospitalet derfor skal finde ud af, hvilket dele af affaldet, der kan genanvendes. Dette mener *DN* ikke, der er redegjort for i VVM-redegørelsen. *DN* mener ikke, at der er redegjort for miljøkonsekvenser ved den eksisterende vandboring. *DN* savner beskrivelse af, hvad nødstrømsanlægget omfatter.

Forvaltningernes bemærkninger:

Ifølge Bispebjerg Hospital er bygningerne endnu ikke designet, så derfor er det ikke muligt at sige noget om placering af eventuelle ventilationsanlæg. For P-huset vil gøre sig gældende, at det bliver et åbent hus med naturlig ventilation. Københavns Kommune har en

”forskrift om miljøkrav i forbindelse med etablering og drift af køle- og ventilationsanlæg”, som fastlægger, at der ved placering af køle- og ventilationsanlæg skal tages hensyn til naboer og rekreative arealer mv. sådan, at støjgener undgås, og at de skal udføres sådan, at de gældende grænseværdier kan overholdes.

Med hensyn til spildevand er der i VVM-redegørelsen redegjort for Bispebjerg Hospitals produktion af spildevand som følge af udbygningen. Der er også redegjort for, at der lige nu pågår en proces med udarbejdelse af en spildevandstilladelse for hele hospitalet. Dette sker som følge af Miljøstyrelsens krav fra 2009 om rensning af hospitals-spildevand, som skal sikre at skadelige stoffer og mikroorganismer ikke ender i vandmiljøet. Bispebjerg Hospital vil levere en endelig spildevandsteknisk beskrivelse til marts 2014. Selve spildevandstilladelsen forventes meddelt inden udgangen af 2014. Tilladelsen vil indeholde krav til det spildevand, som udledes. Det er ikke muligt at stille krav til specifik renseteknologi, men kun til anvendelse af BAT (Best available technology). Hvis udlederkravene betyder, at der eventuelt etableres nye anlæg på hospitalets område, skal disse vurderes i forhold til VVM-bestemmelserne. Se også under afsnittet om Regnvandsafledning mht. separering af spildevand.

Med hensyn til affald kan det oplyses, at Københavns Kommunes Center for Affald og Genbrug i samarbejde med hospitalet er i færd med at planlægge den fremtidige affaldshåndtering på hospitalet. Det vil bl.a. betyde en række forbedringer for så vidt angår genanvendelse f.eks. af madaffald, plast og metal.

Der sker ikke nogen ændringer i indvindingsmængderne fra den eksisterende vandboring på hospitalet som følge af udbygningen. Det er ændringerne ift. til det nuværende hospital, som vurderes i VVM-redegørelsen.

De fremtidige nødstrømsgeneratorer vil ligesom de nuværende være dieseldrevne. Der er en række krav til et nødstrømsanlæg, bl.a. til hvor hurtigt det kan startes op, og til uafhængighed af andre forsyningskilder, som bedst tilgodeses ved anvendelse af et dieseldrevet anlæg.

Andet

I alt fire indsigere har øvrige bemærkninger med følgende synspunkter:

- *Københavns Museum bemærker, at de planen i forudsat nedrevne bevaringsværdige bygninger fortæller om den faglige og størrelsesmæssige udvikling, som hospitalet har gennemgået. Det nye byggeri fortæller på sin side om samtidens behov og giver desuden en spændende tolkning og fortsættelse af det fredede områdes plan.*

Københavns Museum gør endvidere opmærksom på, at området er præget af flere fund fra stenalderen. Hvis der påtræffes arkæologiske levn under anlægsarbejder, der forudsætter udgravning i grunden, kan dette resultere i påbud om midlertidig standsning af arbejdet i henhold til lov om museer mv. § 26.

- *Ministeriet for Børn og Undervisning* forudsætter, at behov for arealer til uddannelsesinstitutioner er inddraget i overvejelserne, og at de lokale uddannelsesinstitutioner har haft mulighed for at afgive bemærkninger.
- *HOFOR* har ingen bemærkninger
- *Britt-Marie Østman* skriver vedrørende facader med transparens og visuel forbindelse mellem ude og inde (åbne og aktive facader), at glasfacader ikke er nogen løsning, da dette virker monotont og kedeligt og giver problemer med solindfald og varme. Hun peger på, at de gamle bygninger ikke har glasfacader, men variation, detaljer og beplantning.

Forvaltningernes bemærkninger:

Der er i lokalplanens redegørelse side 19, afsnit "Museumsloven" redegjort for museumslovens § 26 og 27 (beskyttelse af jordfaste fortidsminder).

De lokale uddannelsesinstitutioner har haft mulighed for at udtale sig i den offentlige høring.

I lokalplanen har de aktive og åbne facader et begrænset omfang primært lokaliseret omkring hovedindgange, caféer, møderum, ventearealer og lignende. Intentionen er at give brugere og forbipasserende en brugsmæssig og oplevelsmæssig merværdi i supplement til de primære funktioner. Der er krav til udformning, proportionering og detaljering. Forvaltningerne vurderer, at der med bestemmelserne om aktive og åbne facader samlet set er sikret, at disse facader indgår som et aktiv for såvel bylivet som den arkitektoniske variation i området.

Skema over ændringer i lokalplanen

Lokalplanen foreslås ændret, som det fremgår nedenfor i skemaet.

Bestemmelse	Nuværende ordlyd	Forslag til justering
§		
§ 5, stk. 3 e)	Længebygningerne må maksimalt have en bygningsdybde på 15 m, med mulighed for udbygninger til en bygningsdybde på maksimalt 19 m på adskilte dele af facadestrækningen, og maksimalt 50 % af den enkelte længes samlede facadestrækning, såfremt det kan begrundes funktionelt og/eller arkitektonisk. Udbygninger skal placeres friholdt gavle/ender på længebygningerne.	<i>Ny tekst: Bygningsdybden på den enkelte længebygning skal på minimum 25 % af den samlede bygningslængde være maksimalt 15 m og må på maksimalt 75 % af den samlede bygningslængde være maksimalt 19 m. Gavle/ender på længebygningerne må på en strækning fra gavlen og de første 5 m af bygningens længde maksimalt have en bygningsdybde på 15 m.</i>
§ 5 stk. 4 b)	Basen skal med udgangspunkt i landskabets kurver placeres i et bebyggelsesmønster i princippet som en lamelstruktur, der forbinder det samlede bygningskompleks, som principielt illustreret i figur 1. Bebyggelse med hovedadgangsfunktioner mv. på den sydligste strækning kan sammenbygges med længebygningerne og gives en særlig udformning, jf. § 6 stk. 3 pkt. f) vedr. ydre udformning.	Basen skal med udgangspunkt i landskabets kurver placeres i et bebyggelsesmønster i princippet som ~~en lamelstruktur~~ , "lameller" placeret mellem længebygningerne og en central del, der i nord-/sydlig retning forbinder det samlede bygningskompleks, som principielt illustreret i figur 1. Basens centrale del, der forbinder bygningskomplekset i nord-/sydlig retning, må maksimalt have en bredde på 90 m, som vist på tegning nr. 5.2. Bebyggelse med hovedadgangsfunktioner mv. på den sydligste strækning kan have en udstrækning som og sammenbygges med længebygningerne og gives en særlig udformning, jf. § 6 stk. 3 pkt. f) vedr. ydre udformning.
§ 5 stk. 4 d)	Basens "lameller" mellem længebygningerne må maksimalt have en bygningsdybde på 14 m.	Basens "lameller" mellem længebygningerne må maksimalt have en bygningsdybde på 14 m, og skal minimum have en længde

		<i>på 25 m på strækningen fra gavl til sammenbygning med basens centrale del.</i>
Tegning nr. 2	<i>Strækninger på de to nord/sydgående alléer (Vestre og Østre Længdevej) er markeret med signatur som vejforløb omfattet af fredningsforslag.</i>	<i>Kulturstyrelsen har gennemført fredningen, og strækninger markeret som vejforløb omfattet af fredningsforslag overgår til signaturen for fredede vejforløb.</i>
Tegning nr. 5.2		<i>Tegning nr. 5.2 tilføjes en markering af max. bredde på den centrale del af basen jf. indstillingens bilag 8.</i>
Lokalplanens redegørelse, s. 12	<i>I afsnittet om fredninger fremgår det, at de to nord-sydgående alléer på nærmere angivne strækninger er omfattet af fredningsforslag.</i>	<i>Afsnittet om fredninger konsekvensrettes, således, at det fremgår, at de pågældende strækninger af de to nord-sydgående alléer er fredede.</i>
Lokalplanens redegørelse, s. 13		<i>Afsnittet "Nybyggeriets virkning på Grundtvigs Kirke", jf. indstillingens bilag 7, tilføjes redegørelsen side 13 efter afsnittet om Bevaringsværdigt kulturmiljø.</i>
Lokalplanens redegørelse s. 18		<i>Afsnittet "Regnvand" tilføjes følgende oplysninger om spildevandshåndtering: Spildevand skal håndteres efter retningslinjer i Spildevandsplan 2008 og senere ændringer.</i>

De foreslåede ændringer vurderes ikke at have en karakter, der forudsætter supplerende høring jf. planlovens 27, stk. 2, fordi der alene er tale om mindre ændringer af bebyggelsens udformning, der er foranlediget af hospitalets ønsker til indretning af bebyggelsen.

Kapitel 5. Sammenfattende redegørelse

I henhold til Lov om miljøvurdering af planer og programmer (Lbk. nr 939 af 03. juli 2013 om miljøvurdering af planer og programmer), skal planmyndigheden efter den offentlige høring udarbejde en sammenfattende redegørelse for,

- hvordan miljøhensyn er integreret i planen eller programmet og,
- hvordan miljøvurderingen og de udtalelser, der er indkommet i offentlighedsfasen, er taget i betragtning,
- hvorfor den vedtagne plan er valgt på baggrund af de rimelige alternativer, der også har været behandlet, og
- hvorledes myndigheden vil overvåge de væsentlige miljøpåvirkninger af planen eller programmet.

Med denne redegørelse og de ændringer, der er foreslået i planerne, finder forvaltningerne, at der er foretaget en miljøvurdering af planerne, som kan danne grundlag for, at planerne vedtages endeligt.

REDEGØRELSE

Integration af miljøhensyn

I udformningen af planerne for udbygningen af Bispebjerg Hospital, er der taget en lang række miljøhensyn. Det gælder særligt hensyn til det værdifulde kulturmiljø og landskab på hospitalet. Lokalplanen sikrer, at disse hensyn bliver varetaget, herunder ved at de historiske anlæg og en stor del af de eksisterende grønne anlæg bevares og ved at implementere den historiske akse og princippet om pavilloner i landskabet i bebyggelsesprincipperne for det nye somatiske kvarter. Endvidere er det med krav om forskellige afværgeforanstaltninger, herunder en række justeringer på det omkringliggende vejnet, sikret, at trafikken til og fra hospitalet efter udbygningen kan afvikles uden at genere naboerne væsentligt.

Offentlig høring

Miljøvurderingen er udarbejdet i sammenhæng med VVM-redegørelsen som har været i offentlig høring sammen med forslag til kommuneplantillæg og lokalplan fra den 31.05.13 til 28.08.13. Der er modtaget i alt 21 henvendelser. Alle henvendelserne er behandlet i de foregående afsnit med forvaltningernes kommentarer. Der er også redegjort for, hvilke ændringer, der er foreslået af lokalplanen på baggrund af høringssvarene.

Alternativer til planerne

Der har ikke været behandlet alternativer til planerne om sammenlægning af Frederiksberg Hospital og Bispebjerg Hospital på Bispebjerg Hospital.

Overvågningsprogram

Lokalplanen og kommuneplantillægget skaber det planmæssige grundlag for opførelse af byggerier og trafik anlæg m.m. I den efterfølgende projektering vil de hensyn blive inddraget, som er beskrevet i miljøvurderingen og redegørelsen til lokalplanen og kommuneplantillægget. I byggesagsbehandlingen vil der blive varetaget relevante myndighedsbeføjelser, herunder den almindelige kommunale kontrol med, at bygge loven og lokalplanens bestemmelser overholdes. Hensyn til områdets kultur og landskab vil blive varetaget her. For bygninger, der er fredet i henhold til lov om bygningsfredning, kræver det tilladelse fra Bygningsfredningsmyndigheden (Kulturstyrelsen) at igangsætte bygningsarbejder, der går ud over almindelig vedligeholdelse. Endvidere skal eventuelle ændringer indenfor de fredede have- og vejanlæg godkendes af Bygningsfredningsmyndigheden.

Københavns Kommune vil i forbindelse med anlægsarbejdet følge udviklingen i trafikens omfang samt trafiksikkerheden på udvalgte lokaliteter, så der kan sættes ind med afværgeforanstaltninger i rette tid.

Københavns Kommune har i forhold til de af EU beskyttede flagermus, stillet som krav om at der, før anlægsarbejder påbegyndes, skal foretages en "baseline"-registrering af flagermusbestanden på hospitalets område.

Der vil være forskellige former for overvågning af aktiviteterne i anlægsfasen, og der vil være en løbende overvågning af hospitalets drift bl.a. i form af grønne regnskaber.